

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 194/07- 35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. januára 2008 v senáte zloženom z predsedu Jána Auxta a zo sudcov Ľubomíra Dobríka a Rudolfa Tkáčika v konaní o prijatej sťažnosti Mgr. Ľ. P., K., zastúpenej advokátkou JUDr. Ľ. V., Advokátska kancelária, K., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 140/92 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Mgr. Ľ. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice - okolie v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 140/92 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Mgr. Ľ. P. **p r i z n á v a** primerané finančné zadostučinenie v sume 100 000 Sk (slovom stotisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Košice - okolie povinný zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Košice - okolie j e p o v i n n ý uhradiť Mgr. L. P. trovy právneho zastúpenia v sume 3 098 Sk (slovom tritisícdeväťdesiatosem slovenských korún) na účet jej právnej zástupkyne advokátky JUDr. L. V., Advokátska kancelária, K., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 194/07 zo 17. júla 2007 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť Mgr. L. P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice - okolie (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 140/92 o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov.

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 27. augusta 2007 predsedu okresného súdu, aby sa k sťažnosti vyjadril, aby oznámil, či súhlasí s tým, aby ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti a aby zaslal súdny spis. Predseda okresného súdu vo svojom oznámení z 1. septembra 2007 (sp. zn. Spr. 462/07, doručeného ústavnému súdu 18. septembra 2007) uviedol, že „... vo veci bolo rozhodnuté dňa 9. marca 2007 rozsudkom, proti ktorému bolo podané odvolanie. Celý spisový materiál sa nachádza od dňa 9. mája na Krajskom súde v Košiciach.

Z uvedeného dôvodu Vás žiadame o oznámenie, či je potrebné predmetný spis vyžiadať z Krajského súdu v Košiciach“.

Dňa 1. októbra 2007 ústavný súd požiadal predsedu okresného súdu, aby v prípade, že na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) nie je určený termín pojednávania, vyžiadal spis okresného súdu sp. zn. 12 C 140/92 a zaslal ho ústavnému súdu k nahliadnutiu.

Predseda okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti z 9. októbra 2007 (sp. zn. Spr. V 512/2007, doručenom ústavnému súdu 11. októbra 2007) uviedol: „... *trváme na podanej odpovedi na sťažnosť zo dňa 15.1.2007, z ktorej vyplýva, že vo veci sa konalo a v prípade, ak by bola vo veci zistená nečinnosť, je potrebné brať do úvahy enormnú zaťaženosť sudcov. V prípade prejednávajúcej sudkyne je stav v jej senáte 379 vecí, pričom priemerný mesačný výkon je minimálne 25 vecí.*

Vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom dňa 9.3.2007, proti ktorému podala dňa 30.4.2007 navrhovateľka (v konaní pred ústavným súdom sťažovateľka, pozn.) odvolanie. Dňa 10.5.2007 bol spis tunajšieho súdu predložený na Krajský súd v Košiciach na rozhodnutie o odvolaní. O odvolaní do dnešného dňa nebolo Krajským súdom rozhodnuté a preto bol spis vyžiadany z Krajského súdu v Košiciach, ktorý Vám v prílohe zasielame k nahliadnutiu...“

Predseda okresného súdu vo svojej odpovedi z 19. októbra 2007 (sp. zn. Spr. V 512/2007, doručenej ústavnému súdu 24. októbra 2007) na výzvu ústavného súdu z 11. októbra 2007 oznámil, že netrvá na ústnom prerokovaní sťažnosti.

Ústavnému súdu bolo 19. októbra 2007 doručené podanie právnej zástupkyne sťažovateľky, v ktorom oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania vo veci samej, a to z dôvodu, že ústne prerokovanie veci by neprinieslo nové dôkazy vo veci samej.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 12 C 140/92:

Dňa 6. marca 1992 sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu podala bývalému Okresnému súdu Košice - vidiek návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“).

Dňa 14. apríla 1992 sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito, pretože sa nedostavila sťažovateľka, u ktorej nebolo vykázané doručenie, ani odporca, u ktorého doručenie vykázané bolo.

Dňa 2. júla 1993 bol spis pridelený novej zákonnej sudkyňi.

Dňa 17. augusta 1993 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby obratom oznámil presnú adresu jej bydliska, pretože na adrese označenej v žalobe je neznáma.

Dňa 2. septembra 1993 okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby obratom zaslal doklady ohľadne zakúpenia hmotných vecí, ktoré tvoria BSM, a odporcu opätovne vyzval na písomne vyjadrenie k návrhu.

Dňa 2. septembra 1993 okresný súd vyzval Slovenskú štátnu sporiteľňu na oznámenie čísla stavebnej pôžičky a oznámenie, kto pôžičku spláca a v akej výške.

Dňa 7. októbra 1993 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na 10. november 1993 z dôvodu neúčasti odporcu, ktorý svoju neúčasť ospravedlnil. Okresný súd vyzval odporcu a jeho právnu zástupkyňu, aby v lehote 5 dní predložil súdu vyjadrenie k žalobe.

Dňa 10. novembra 1993 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na neurčito, pretože zákonná sudkyňa bola na lekárskom vyšetrení.

Dňa 17. marca 1994 okresný súd vyzval právnu zástupkyňu odporcu na predloženie vyjadrenia k podanej žalobe a súčasne žiadal o predloženie vkladných knižiek na mená maloletých detí, ako aj na meno odporcu a jeho bývalej manželky.

Dňa 17. marca 1994 okresný súd vyzval Slovenskú štátnu sporiteľňu, aby obratom oznámila rozpis vkladov a výberov, ako aj zostatok vkladu na vkladných knižkách maloletých detí sťažovateľky a odporcu. Okresnému súdu bolo oznámené, že uvedené vkladné knižky Slovenská štátna sporiteľňa neviduje.

Dňa 6. apríla 1994 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo za účelom ďalšieho vykonania dôkazov (výsluchu svedkov) odročené na 22. apríl 1994. Toto pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito za účelom ďalšieho dokazovania.

Dňa 10. októbra 1994 opatrením predsedu okresného súdu bol spis pridelený novému zákonnému sudcovi.

Dňa 18. októbra 1995 okresný súd vyzval sťažovateľku zaplatiť súdny poplatok za návrh, ktorý zaplatila 23. októbra 1995.

Dňa 1. marca 1996 opatrením predsedu okresného súdu bol spis pridelený novému zákonnému sudcovi.

Dňa 23. apríla 1996 bol nariadený termín pojednávania na 13. máj 1996, ktoré bolo z dôvodu neúčasti právnej zástupkyne odporcu odročené na neurčito.

Dňa 11. februára 1997 bol nariadený termín pojednávania na 17. marec 1997, ktoré sa uskutočnilo, avšak bolo odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania.

Dňa 10. septembra 1997 okresný súd ustanovil znalca z odboru stavebníctva – oceňovanie nehnuteľností.

Dňa 2. októbra 1997 sťažovateľka podala odvolanie proti výroku uznesenia okresného súdu o zložení preddavku do 15 dní na trovy znaleckého dokazovania.

Dňa 28. novembra 1997 krajský súd uznesením potvrdil uznesenie okresného súdu v jeho napadnutej časti, t. j. vo výroku o povinnosti sťažovateľky zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania. Krajský súd dospel k záveru, že odvolanie sťažovateľky je neopodstatnené.

Dňa 9. apríla 1998 bol okresnému súdu doručený znalecký posudok.

Dňa 3. júna 1998 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré však bolo odročené na neurčito z dôvodu ospravedlnenej neúčasti odporcu a jeho právnej zástupkyne.

Dňa 2. decembra 1998 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že okresný súd uložil navrhovateľke, aby v lehote 3 dní predložila písomne návrhy na doplnenie znaleckého dokazovania, ktoré navrhla, a až potom bude nariadené znalecké dokazovanie.

Dňa 22. februára 1999 bol okresnému súdu doručený dodatok k znaleckému posudku, ktorý bol následne doručený právnym zástupcom sťažovateľky a odporcu na vyjadrenie.

Dňa 20. apríla 1999 bol nariadený termín pojednávania vo veci na 26. máj 1999, ktoré sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito s tým, že účastníkom sa ukladá, aby v lehote 30 dní oznámili, či došlo k vyporiadaniu hnutelných vecí na základe dohody.

Dňa 30. júna 1999 bolo okresnému súdu doručené oznámenie právneho zástupcu sťažovateľky, že medzi účastníkmi konania došlo k mimosúdnej vyporiadaniu hnutelných vecí.

Dňa 29. septembra 1999 okresný súd ustanovil znalca z odboru stavebníctva, poruchy stavieb na vypracovanie znaleckého posudku (lehota na podanie 30 dní), ktorý bol doručený okresnému súdu 6. septembra 2000. Následne bol doručený účastníkom konania a ich právnym zástupcom, ktorí zaslali okresnému súdu vyjadrenie k znaleckému posudku (sťažovateľka 23. novembra 2000 a odporca 30. januára 2001).

Dňa 14. marca 2001 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na 2. máj 2001 z dôvodu, že účastníci zhodne navrhujú, že sú ochotní pristúpiť k dohode o vyporiadaní hnutelných vecí, pričom požiadali o poskytnutie lehoty.

Dňa 2. mája 2001 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že účastníci budú vyzvaní, či došlo k mimosúdnej dohode ohľadne hnutelných vecí. O odročenie pojednávania žiadal právny zástupca sťažovateľky svojím podaním (faxom z 30. apríla 2001) s tým, že je dohodnuté osobné stretnutie s odporcom za účelom uzavretia dohody.

Dňa 24. júla 2001 právny zástupca sťažovateľky oznámil okresnému súdu, že napriek viacerým jednaniam k uzavretiu dohody o vyporiadanie BSM medzi účastníkmi nedošlo.

Dňa 25. septembra 2001 úpravou zákonnej sudkyne bol nariadený termín pojednávania na 31. október 2001, ktoré bolo odročené z dôvodu neprítomnosti predsedníčky senátu (zdravotné dôvody) na 21. november 2001. Nariadené pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito s tým, že okresný súd uložil účastníkom v lehote 7 dní predložiť zoznam hnutelných vecí patriacich do BSM a po jeho doručení bude nariadené znalecké dokazovanie na ocenenie hnutelných vecí. Právny zástupca sťažovateľky doručil zoznam 9. januára 2002.

Dňa 16. septembra 2002 okresný súd ustanovil znalca z odboru oceňovania hnuteľných vecí – bytových zariadení, ktorý doručil znalecký posudok 15. novembra 2002 a následne ho okresný súd zaslal na vyjadrenie účastníkom konania.

Dňa 20. januára 2003 bol nariadený termín pojednávania na 19. február 2003, ktoré sa uskutočnilo a z dôvodu ospravedlnenej neúčasti odporcu a jeho právneho zástupcu bolo odročené na 9. apríl 2003.

Dňa 6. februára 2003 boli okresnému súdu doručené námietky odporcu proti znaleckému posudku z 15. novembra 2002. Sťažovateľka doručila námietky proti znaleckému posudku 4. marca 2003.

Dňa 9. apríla 2003 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na neurčito za účelom ustanovenia znalca na určenie hodnoty nehnuteľnosti, ako to zhodne navrhli účastníci konania. Znalec bol ustanovený 25. júna 2003.

Dňa 11. júla 2003 bol okresnému súdu doručený návrh právneho zástupcu sťažovateľky na vyporiadanie hnuteľných vecí.

Dňa 24. septembra 2003 okresný súd zaslal ustanovenému znalcovi spis na vypracovanie posudku. Znalecký posudok bol doručený okresnému súdu 20. októbra 2003.

Dňa 23. októbra 2003 bol nariadený termín pojednávania vo veci na 12. november 2003.

Dňa 10. novembra 2003 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľky k znaleckému posudku a návrhy na vykonanie dokazovania.

Dňa 12. novembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na 10. december 2003 s tým, že okresný súd uložil odporcovi v lehote 7 dní predložiť návrh na vyporiadanie hnuteľných vecí, ktorý bude zaslaný sťažovateľke, s tým, že bude predvolaný aj súdny znalec.

Dňa 10. decembra 2003 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na 4. február 2004 z dôvodu opätovného predvolania svedkyne. Pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené za účelom posúdenia navrhnutého dokazovania na 17. marec 2004. Aj toto pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na 19. marec 2004, na ktorom bol vyhlásený rozsudok vo veci č. k. 12 C 140/92 – 288.

Dňa 28. mája 2004 podala sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu odvolanie.

Dňa 7. júna 2004 okresný súd vyzval odporcu, aby sa písomne vyjadril k podanému odvolaniu (vyjadrenie bolo doručené 18. júna 2004).

Dňa 16. júna 2004 okresný súd vyzval sťažovateľku zaplatiť súdny poplatok za podanie odvolania. Sťažovateľka ho následne zaplatila.

Dňa 21. júla 2004 sťažovateľka podala krajskému súdu žalobu proti Slovenskej republike (okresný súd) o náhradu škody 43 000 Sk spôsobenú nesprávnym úradným postupom.

Dňa 23. februára 2005 krajský súd uznesením č. k. 12 Co 199/04-314 zrušil rozsudok okresného súdu č. k. 12 C 140/92-288 z 19. marca 2004 a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Dňa 6. apríla 2005 úpravou sudcu bolo účastníkom konania doručované uznesenie krajského súdu.

Dňa 7. júla 2004 okresný súd nariadil termín pojednávania vo veci na 28. júl 2005, pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené za účelom ďalšieho dokazovania.

Dňa 14. novembra 2005 okresný súd vyzval Slovenskú sporiteľňu, a. s., oznámiť požadované informácie o vkladnej knižke (vyjadrenie doručené 23. novembra 2005).

Dňa 28. júla 2006 okresný súd zaslal spis súdnemu znalcovi na doplnenie znaleckého dokazovania v zmysle uznesenia odvolacieho súdu, ktorý doručil vypracovaný znalecký posudok okresnému súdu 16. augusta 2006.

Dňa 15. októbra 2006 bol nariadený termín pojednávania na 9. november 2006. Pojednávania sa uskutočnilo a bolo odročené na 7. december 2006 s tým, že bude predvolaný súdny znalec.

Dňa 7. decembra 2006 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na 31. január 2007 s tým, že bude vyžiadaná správa zo Slovenskej sporiteľne, a. s., a sťažovateľke bolo uložené obratom oznámiť rodné čísla maloletých detí, ako aj dátum založenia vkladných knižiek.

Dňa 31. januára 2007 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, ktoré bolo odročené na 7. marec 2007 s tým, že obom účastníkom konania bolo uložené predložiť podrobný návrh na konečné vypořádanie BSM.

Dňa 7. marca 2007 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, na ktorom okresný súd vyhlásil dokazovanie za skončené.

Dňa 9. marca 2007 sa uskutočnilo pojednávanie vo veci, na ktorom bol vyhlásený rozsudok č. k. 12 C 140/92-420 a návrh sťažovateľky na vydanie dvoch vkladných knižiek bol vylúčený na samostatné konanie vedené pod sp. zn. 14 C 14/2007.

Dňa 30. apríla 2007 podala sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Ústavný súd zistil, že ku dňu rozhodovania v predmetnej veci odvolacie konanie nebolo skončené.

V súvislosti s posudzovaným konaním ústavný súd pripomína, že zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993, a keďže neobsahuje ustanovenie o spätnej pôsobnosti, relevantné obdobie, v ktorom možno skúmať, či došlo alebo nedošlo k zbytočným priet'ahom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sa začalo 15. februára 1993 (napr. I. ÚS 108/02). K tomu však ústavný súd považuje za potrebné upresniť, že aj keď nie je v zásade oprávnený skúmať a rozhodnúť o porušení základných práv pred 15. februárom 1993, neznamená to, že pri celkovom hodnotení, či za obdobie, ktoré od 15. februára 1993 uplynulo, došlo alebo nedošlo k porušeniu sťažovateľkou označených základných práv, nemôže zohľadniť aj stav konania k uvedenému dátumu (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00).

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu

odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (IV. ÚS 220/04, IV. ÚS 365/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (IV. ÚS 74/02, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. Za súčasť prvého kritéria ústavný súd považuje aj povahu prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je návrh na vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Ústavný súd uznáva, že takéto spory sú skutkovo zložitejšie a svojou povahou náročné na dokazovanie, najmä v prípade ako je tento, keď zistenie skutkového stavu je závislé od vypočutia svedkov, zabezpečenia viacerých znaleckých posudkov a pod., a v konečnom dôsledku môže spôsobiť predĺženie konania. Na druhej strane ide o konanie, ktoré nie je právne zložitú. Uplatňovanie tejto

úpravy je stabilizované v rozsiahlej judikatúre všeobecných súdov, ktorá obsahuje aj jednoznačnú metodiku postupu a prerokovania takých majetkových sporov. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľky a okresného súdu ani z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej zložitosti veci. Ústavný súd spomínanú skutkovú zložitost' veci, ktorá v tomto prípade taktiež prispela k predĺženiu predmetného konania, pri svojom rozhodovaní zohľadnil.

2. Správanie sťažovateľky ako účastníčky konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred okresným súdom došlo k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd v tejto súvislosti nezistil v správaní sťažovateľky žiadnu takú skutočnosť, ktorá by ovplyvnila, resp. zapríčinila zbytočné priet'ahy v konaní. Za takúto okolnosť nemožno pokladať ani predkladanie nových návrhov na ďalšie dokazovanie. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na skutočnosť, že využitie možností daných účastníkom konania procesnými predpismi (Občianskym súdnym poriadkom) na uplatňovanie a presadzovanie ich práv v občianskom súdnom konaní spôsobujú síce predĺženie priebehu konania, nemožno ich však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné priet'ahy (napr. I. ÚS 270/05). Pre úplnosť je potrebné dodať, že na druhej strane účastník konania musí počítať s tým, že ich využitie môže mať za následok spomalenie postupu všeobecného súdu pri prerokovaní veci samej a že tento dôsledok (predĺženie konania) nemožno v sťažnosti podanej podľa čl. 127 ods. 1 ústavy následne úspešne pripísať výlučne postupu konajúceho súdu.

3. Napokon ústavný súd z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov hodnotil samotný postup okresného súdu v napadnutom konaní. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu namietaných práv, ústavný súd zistil, že okresný súd bol v určitých obdobiach nečinný, pričom plynulému prerokovaniu danej veci nebránila žiadna zákonná prekážka.

Nečinnosť okresného súdu bola zistená už v samotnom začiatku konania, a to v období od 14. apríla 1992, keď sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, do 17. augusta 1993, keď okresný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľky, aby obratom oznámil presnú

adresu jej bydliska, keďže na adrese označenej v žalobe je neznáma (nečinnosť 5 mesiacov vzhľadom na nadobudnutie účinnosti zákona o ústavnom súde). Okresný súd bol nečinný v konaní aj v nasledujúcom období od 22. apríla 1994, keď sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, do 18. októbra 1995, keď vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku (nečinnosť 18 mesiacov). Rovnako bol okresný súd nečinný v období od 23. októbra 1995, keď sťažovateľka zaplatila súdny poplatok, do 23. apríla 1996, keď bolo nariadený termín pojednávania na 13. máj 1996 (nečinnosť 6 mesiacov), a v období od 13. mája 1996, keď sa vo veci uskutočnilo pojednávanie, do 11. februára 1997, keď bol nariadený termín pojednávania na 17. marec 1997 (nečinnosť 9 mesiacov). Ústavný súd zistil nečinnosť okresného súdu aj v období od 3. júna 1998, keď okresný súd vo veci vykonal pojednávanie, do 2. decembra 1998, keď sa uskutočnilo vo veci ďalšie pojednávanie (nečinnosť 6 mesiacov), a v období od 9. januára 2002, keď právna zástupkyňa sťažovateľky doručila okresnému súdu zoznam hnuteľných vecí patriacich do BSM, do 16. septembra 2002, keď okresný súd ustanovil znalca z odboru oceňovania nehnuteľností (nečinnosť 9 mesiacov). V uvedených obdobiach neboli vo veci bez existencie zákonnej prekážky vykonané žiadne úkony zabezpečujúce podklady na rozhodnutie.

Ústavný súd považoval za nesústreďený aj postup okresného súdu v súvislosti s nariadeným znaleckým dokazovaním. Okresný súd uznesením z 22. septembra 1999 (právoplatnosť nadobudlo 21. októbra 1999) nariadil znalecké dokazovanie, pričom stanovil znalcovi lehotu na vypracovanie posudku 30 dní. Vypracovaný posudok bol doručený okresnému súdu až 6. septembra 2000. Keďže zo súdneho spisu ústavný súd nezistil predĺženie lehoty na vypracovanie posudku ani výzvu na odovzdanie posudku po uplynutí stanovenej lehoty, uvedené obdobie kvalifikuje ako zbytočný prier'ah v konaní.

Uvedené časové úseky ústavný súd vyhodnotil ako obdobia nečinnosti okresného súdu, ktoré mali vplyv na doterajší priebeh konania a na vznik zbytočných prier'ahov. Zbytočné prier'ahy, ktoré ústavný súd zistil v predmetnom konaní predstavujú päť rokov a dva mesiace.

Konanie v predmetnej veci ústavný súd kvalifikuje ako pomalé a neúčinné konanie, resp. prerokúvanie vecí v neprimeranej lehote, teda ako konanie so zbytočnými priet'ahmi, pričom je potrebné osobitne poukázať na celkovú dĺžku konania, ktorá predstavuje viac ako 15 rokov.

V súvislosti s vyjadrením predsedu okresného súdu, že „... *ak by bola vo veci zistená nečinnosť, je potrebné brať do úvahy enormnú zaťaženosť sudcov...*“, ústavný súd dodáva, že nadmerná zaťaženosť sudcov v dôsledku vysokého počtu nevybavených vecí, zmeny zákonného sudcu, či otázky vnútornej organizácie činnosti súdu, nie sú dôvodom na to, aby zbytočné priet'ahy v konaní neboli pripísané konajúcemu súdu (rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Eckle - séria A, č. 51, ale aj napr. II. ÚS 26/95). Je vecou štátu a organizácie súdov, aby v situácii, keď tomu nebráni žiadna zákonná prekážka, nedochádzalo k zbytočným priet'ahom v konaní (napr. I. ÚS 64/00, II. ÚS 4/03).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 140/92 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Keďže okresný súd v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 140/92 rozhodol vo veci 9. marca 2007 rozsudkom, ktorý sťažovateľka napadla odvolaním, ústavný súd neprikázal okresnému súdu v tejto veci v ďalšom období konať bez zbytočných priet'ahov.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk.

Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania, ako aj rozsah zistených zbytočných prietáhov v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 12 C 140/92 ústavný súd považoval priznanie sumy 100 000 Sk za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde (2. bod výroku nálezu).

Ústavný súd rozhodoval napokon podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátkou JUDr. L. V. v konaní pred ústavným súdom. V doplnení sťažnosti z 23. novembra 2007 právna zástupkyňa sťažovateľky vyčíslila trovy právneho zastúpenia za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2007 (prevzatie a príprava právneho zastúpenia a spracovanie sťažnosti na ústavný súd) v sume 2 x 1 371 Sk a režijný paušál v sume 2 x 178 Sk. Vzhľadom na to, že uplatnené trovy konania neprekročili sumu stanovenú podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 2, § 14 ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ústavný súd ich priznal v požadovanej sume 3 098 Sk.

Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia v sume 3 098 Sk je okresný súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku) a v súlade s ustanovením § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (3. bod výroku nálezu).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. januára 2008